

MAXKAMOV QODIRJON ODILJONOVICH

DINSHUNOSLIK

(uslubiy qo'llanma)

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

MAXKAMOV QODIRJON ODILJONOVICH

DINSHUNOSLIK

(uslubiy qo'llanma)

Namangan – 2020

Ushbu uslubiy qo'llanma ma'lumotlaridan barcha oliy ta'lim muassasalarining birinchi bosqich bakalavriyat bosqichi talabalarining "Dinshunoslik" fani bo'yicha dars mashg'ulotlarida foydalanish mumkin.

Mazkur uslubiy qo'llanmada dinning paydo bo'lishi uni shakllanishi va turli diniy e'tiqodlarning mohiyati ochib berilgan. Dinning jamiyatdagi funktsiyalari. Din ijtimoiy hodisa sifatida. Dinning paydo bo'lish masalasi. Dinlar tasnifi. Din e'tiqod sifatida. Din va qonunning o'zaro munosabatlari. Dinlar tasnifi: urug'-qabila dinlari; milliy dinlar; jahon dinlari; monoteistik va politeistik dinlarning mazmun mohiyati kabi masalalar yoritib berilgan.

Taqrizchilar:

Raximboeva Dilbarxon Abduxamitovna
falsafa fanlari nomzodi, dotsent

G'ofurov Nizomjon Oktyabrovich
tarix fanlari nomzodi, dotsent

Abdulazizov Abdulvohid Xabibullaevich
sotsiologiya fanlari nomzodi

Mazkur uslubiy qo'llanma Namangan davlat universiteti o'quv-uslubiy kengashining 2020-yil 19-fevraldagi 7-sonli yig'ilishida muhokama qilinib, nashrga tavsiya etilgan.

Q.O.Maxkamov

Dinshunoslik (uslubiy qo'llanma) – Namangan, 2020. – 156 b.

© Namangan davlat universiteti, 2020 yil

246941

Soʻz boshi

“Dinshunoslik” fani Oʻzbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi qoʻlga kiritilgandan soʻng, mamlakatimizdagi Oliy oʻquv yurtlarida barcha bakalavr yoʻnalishida taʼlim olayotgan talabalarga fan sifatida oʻqitish yoʻlga qoʻyildi.

Ushbu fanning predmeti va tadqiqot obʼekti insoniyatning bir necha ming yillar davomidagi madaniy faoliyati, madaniyat taraqqiyoti tarixi va nazariyasini oʻrganishdan iborat. Mazkur uslubiy qoʻllanmada “Dinshunoslik” fanining predmeti, mazmun-mohiyati, uslubiy asoslari, ijtimoiy vazifalari ochib berilgan. Uni oʻqish jarayonida din insoniyat maʼnaviy hayotining tarkibiy qismi ekanligi, dinning paydo boʻlish masalalari uning mohiyat, maqsadi va jamiyatda bajarib kelayotgan vazifalari bayon etilgan. Shuningdek talabalar mazkur uslubiy qoʻllanma orqali dinlar tarixi milliy va jaxon dinlarining paydo boʻlishi, ularning tarqalishi, taʼlimot va aqidalari haqida maʼlumotga ega boʻladilar.

1-MAVZU: DINSHUNOSLIK FANIGA KIRIRSH. DINNING MOHIYATI, TUZILISHI VA FUNKSIYALARI

Reja:

1. Dinshunoslik fanining predmeti va vazifalari, dinning paydo bo'lishi masalasi.

2. Diniy ong asoslarining shakllanishi ijtimoiy ildizlari. Dinlar tasnifi.

3. G'arb va Sharq dinshunosligining o'ziga xos jihatlari.

Mavzuning o'quv maqsadi: Talabalarga Dinshunoslik fanining maqsadi va vazifalari, ibtidoiy davrning dastlabki diniy tasavvurlari haqida ma'lumot berish. Shuningdek, dinning mohiyati mazmuni, jamiyatda tutgan vazifalari tushuntirib beriladi.

Tayanch iboralar: Totemizm, Animizm, Fetishizm, politeizm, magiya, ma'budlar, Rim xudolari, Zevs, Afliya, Aid, Set, Poseydon, tumor.

O'zbekiston o'z mustaqilligini e'lon qilgach, dastlab milliy ma'naviy tiklanishi siyosatini amalga oshira boshladi. Xususan, demokratik va insonparvar jamiyat qurayotgan O'zbekistonda diniy e'tiqod erkinligi amalga oshirildi. Juda ko'plab masjidlar, madrasalar, diniy maktablar, uyushmalar va jamoalar vujudga keldi, ko'plab diniy adabiyotlar chop etilmoqda, diniy bayramlar, marosimlar, urf-odatlar tiklanib, amal qilmoqda. Bu ma'naviy yangiliklar xalqimizning ruhiyatiga (psixologiyasiga) ijobiy ta'sir ko'rsatdi. "Xalqimizda bo'layotgan o'zgarishlarning ildizi, - deb yozgan edi Birinchi prezidentimiz Islom Karimov, - xalqimizning ma'naviy uyg'onishidir. Ona tilimizning azaliy haq-huquqlari tiklangani, haqiqiy o'zbekona urf-odatlarimizning hayotdan o'rin olayotgani ham odamlar kayfiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekistonda o'zlikni anglash boshladi. Milliy Navro'z bayramimizni tiklangani, hayitlar tiklangani savobli ishlar bo'ldi"¹

Jamiyat hayotida din o'ziga hos funksuyani bajaradi. Bugungi kunda xalqimizning ko'nglini ko'tarishda, uning qaddini rostdashda

¹ И.Каримов. Ўзбекистон келажаги буюк давлат "Ўзбекистон" 1992 й. -Б.6-7.